

Вонберг Т.В.,
канд. екон. наук, доцент
кафедра управління персоналом та економіки праці
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНЕ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ

Суперечки стосовно місця та значення бізнесу в суспільстві породжують численні аргументи за і проти соціальної відповідальності.

Цілком очевидно, що правильно впроваджена політика соціальної відповідальності може забезпечити бізнесу низку конкурентних переваг, зокрема, це й зростання продуктивності та якості,

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetman Kyiv

ності покупців і врешті решт на збільшенні обсягів продажів і прибутків.

Соціально відповідальне ведення бізнесу корисне не лише безпосередньо компанії, а й суспільству загалом, оскільки підвищується рівень життя громадян, рівень екологічної безпеки, використання природних ресурсів відбувається ефективніше та заощадливіше.

Крім того, із урахуванням, що бізнес — це невід’ємна складова сучасного суспільства, його поведінкою повинні обов’язково управляти норми моралі. Виходить, що будь-яке підприємство чи організація, подібно індивідуальним членам суспільства, має діяти соціально відповідальним чином і сприяти зміцненню моральних основ суспільства. Більше того, оскільки закони не можуть охопити всі випадки життя, підприємства та організації повинні, так би мовити, виходити з відповідальної поведінки, щоб підтримувати суспільство, засноване на впорядкованості і законності.

Сьогодні практика соціальної відповідальності стала прямою відповіддю компаній на антикорпоративну діяльність і засобом захисту репутації від шкоди, що можуть викликати громадські антикампанії. Включення аспектів соціальної відповідальності в процес прийняття рішень стало для корпорацій можливістю відродження свого іміджу і завоювання лідерства у питаннях оцінки

соціальних і екологічних наслідків своєї господарської діяльності [1, с. 22—23].

На фоні зазначеного вище позитиву, маємо констатувати, що спрямування частини ресурсів на соціальні потреби знижує вплив принципу максимізації прибутку. Крім того, кошти, що направляються на соціальні потреби, є для підприємства витратами. У кінцевому рахунку, ці витрати переносяться на споживачів у вигляді підвищення цін. Більш того, фірми, що беруть участь у конкурентній боротьбі на міжнародних ринках з фірмами інших країн, які не несуть витрат на соціальні потреби, опиняються в несприятливому становищі у конкурентній боротьбі.

Майкл Портер слушно зазначав, що підприємства беруть участь у корпоративній благодійній діяльності скоріше для того, щоб уникати скандалів, і для того, щоб «їх любили».

Сьогодні на одному із перших місць для держави залишається проблема тіньової зайнятості. Не секрет, що безліч сучасних українських підприємств застосовують тіньову зайнятість, виплачуючи зарплати, нижчі за прожитковий мінімум, або виплачуючи зарплату «у конвертах», уникаючи податків і позбавляючи своїх працівників можливості соціального захисту у випадку втрати роботи. Зазначене аж ніяк не відповідає засадам соціальної відповідальності. Розглянемо, як приклад, українські супермаркети, чисельність яких безупинно зростає. Вони використовують велику чисельність низькокваліфікованих робітників. Умови праці, зарплата, соціальне страхування для таких співробітників на низькому рівні і, на жаль, не змінюються з часом, хоча самі ці компанії-гіганти демонструють вражаюче фінансове зростання. Зрозуміло, що це є серйозною проблемою для компанії і завданням для профспілок співробітників.

Ще один невтішний приклад — хімічні, хіміко-технологічні або фармацевтичні компанії, в яких вражаючі фінансові прибутки, їх безліч в Україні, але жодна з них не піклується про те: куди йдуть ліки, у яких закінчився термін зберігання; куди йдуть небезпечні для довкілля хімічні речовини, які виготовляються ними, після використання їх споживачем; що трапляється з нашою флорою та фауною після потрапляння різких отруйних речовин у річки, ґрунт, атмосферу тощо. Так, наприклад, відомо, що пластик ніколи не розкладається під дією бактерій. Поряд із тим, він розкладається під дією світла, розщеплюючись на все менші й менші частинки, котрі все рівно лишаються пластиком. Усе більше вражають цифри, адже, фотодеградація упаковки від пігулок займає чотириста років, а пластикової пляшки — чотириста п'ятдесят

років. Жодне з таких підприємств, чи то світових косметичних корпорацій, чи то вітчизняних промислових підприємств не виступило, наприклад, з пропозицією, об'єднатись і створити усі необхідні умови для того, щоб повітря було свіжим, вода була чистою, ґрунти були багаті природною органікою, а люди були здоровими. На справді, таких прикладів можна навести дуже багато.

На сьогодні, на жаль, Україна не має ані урядового органу, який міг би запроваджувати інструменти та стандарти реалізації політики соціально відповідального бізнесу, ані розвиненої мережі неурядових організацій, які б могли підтримувати діяльність із соціальної відповідальності. Виходить, що ми — українці, замість досягнення соціально-значущих цілей суспільства, готовності до виконання взаємних прав і обов'язків у процесі спільної діяльності з метою мінімізації можливості нанесення збитку у сталому розвитку як суспільства в цілому, так і окремим спільнотам, особистостям, маємо від бізнесу та держави лише запевнення, що навколишнє середовище буде захищене від як громадських, так і приватних заходів, які не врахували збитки чи шкоду заподіяну екосистемі.

Література

1. Теория и практика корпоративной социальной ответственности / науч. ред. Е.В. Нехода. — Томск: Издательский Дом Томского государственного университета, 2015. — 340 с.

УДК 331.101:364.05

Шкода Т. Н.,

канд. екон. наук, доц.,
кафедра управління персоналом та економіки праці
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

СОЦІАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ ГІДНОЇ ПРАЦІ

Соціальна відповідальність громадських організацій у сфері гідної праці полягає у їхній взаємодії з органами державної влади, громадянами, іншими громадськими організаціями різного рівня, бізнесом щодо реалізації принципів гідної праці у їхній діяльності.

Останніми роками саме соціальне інвестування стає найхарактернішою формою прояву соціальної відповідальності в Україні. Змістом соціального інвестування громадських організацій на основі принципів гідної праці є спосіб реалізації їх соціальної відповідаль-